

~ МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ~

УДК: 658.114:332.6

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-9-322-63-70>

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ ESG-ФАКТОРІВ НА ВАРТІСТЬ КОМПАНІЙ

Бабій О. М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна
e-mail: olegbabiy@ukr.net
ORCID: 0000-0001-5199-228X

Котець К. Г., аспірант кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: karina.kot@ukr.net
ORCID: 0009-0000-0422-8887

***Анотація.** Мета дослідження – визначити вплив ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських) на вартість компанії, проаналізувати їх значення для прийняття управлінських рішень, залучення інвестицій, формування репутації бізнесу та стійкості компанії на ринку. Методика дослідження включає кілька етапів, а саме: огляд літератури, збір даних про компанії та проведення кількісного аналізу щодо впливу ESG-факторів. Результати дослідження свідчать, що впровадження ESG-факторів відіграє важливу роль у забезпеченні стійкого розвитку компаній. Зокрема, ESG допомагає компаніям краще ідентифікувати та управляти потенційними ризиками, пов'язаними з довкіллям, соціальними аспектами і корпоративним управлінням. Це дозволяє мінімізувати не лише операційні, але й репутаційні ризики, які можуть виникнути внаслідок негативної громадської думки або недотримання міжнародних стандартів відповідальності. Крім того, впровадження ESG-принципів сприяє поліпшенню внутрішніх процесів управління компанією, що веде до більшої прозорості, ефективності та довгострокової стабільності. Компанії, які активно впроваджують ESG-стратегії, зазвичай отримують довіру інвесторів, клієнтів і партнерів, що сприяє їхньому конкурентному зростанню на ринку. Практична значимість дослідження полягає у висновках і рекомендаціях. Високі стандарти ESG (екологічного, соціального та корпоративного управління) стають важливим фактором успіху для сучасного бізнесу. Їх впровадження сприяє залученню довгострокових інвестицій, оскільки інвестори все більше приділяють увагу відповідальності компаній у цих сферах. Компанії, які дотримуються високих ESG-стандартів, показують, що вони не лише орієнтовані на отримання прибутку, але й відповідальні перед суспільством, екологією та своїми працівниками. Це зміцнює їхню репутацію на ринку та робить їх привабливими для партнерів і клієнтів, які все частіше вибирають співпрацю з відповідальними бізнесами. Більше того, компанії, які активно впроваджують ESG-принципи, стають більш стійкими до репутаційних ризиків та скандалів. У разі виникнення кризових ситуацій, вони здатні швидше відновити довіру споживачів та партнерів завдяки вже встановленій репутації надійних і соціально відповідальних підприємств. Високі стандарти ESG дають таким компаніям можливість реагувати на виклики сучасного бізнес-середовища гнучко і ефективно, що забезпечує конкурентну перевагу над тими, хто ігнорує ці важливі аспекти.*

***Ключові слова.** ESG-фактори, ESG-скандали, ринкова вартість.*

THEORETICAL BASIS OF THE INFLUENCE OF ESG FACTORS ON THE VALUE OF COMPANIES

Oleg Babiy, PhD in Economics, Associate Professor of Enterprise Economics and Business Activity Organization Department, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: olegbabiy@ukr.net
ORCID: 0000-0001-5199-228X

Karina Kotets, PhD Student of Enterprise Economics and Business Activity Organization Department, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: karina.kot@ukr.net
ORCID: 0009-0000-0422-8887

Abstract. To determine the impact of ESG factors (environmental, social and management) on the value of companies, to analyze their importance for making management decisions, attracting investments, building a business reputation and stability of companies in the market. Method. The research methodology includes several stages, namely: literature review, company data collection and quantitative analysis on the impact of ESG factors. The results of the study indicate that the introduction of ESG factors plays an important role in ensuring the sustainable development of companies. In particular, ESG helps companies better identify and manage potential risks related to the environment, social aspects and corporate governance. This allows you to minimize not only operational, but also reputational risks that may arise as a result of negative public opinion or non-compliance with international standards of responsibility. In addition, the implementation of ESG principles contributes to the improvement of the company's internal management processes, which leads to greater transparency, efficiency and long-term stability. Companies that actively implement ESG strategies usually gain the trust of investors, customers and partners, which contributes to their competitive growth in the market. High standards of ESG (environmental, social and corporate governance) are becoming an important success factor for modern business. Their implementation contributes to the attraction of long-term investments, as investors increasingly pay attention to the responsibility of companies in these areas. Companies that adhere to high ESG standards show that they are not only profit-oriented, but also responsible to society, the environment and their employees. This strengthens their reputation on the market and makes them attractive to partners and customers who increasingly choose to cooperate with responsible businesses. Moreover, companies that actively implement ESG principles become more resistant to reputational risks and scandals. In case of crisis situations, they are able to quickly restore the trust of consumers and partners thanks to the already established reputation of reliable and socially responsible enterprises. High ESG standards give such companies the opportunity to respond to the challenges of the modern business environment flexibly and effectively, which provides a competitive advantage over those who ignore these important aspects.

Keywords: ESG factors, ESG scandals, market value.

JEL Classification: D210, D240, G140

Постановка проблеми. У сучасному світі виникає необхідність конкурувати з іншими учасниками економічних відносин на непередбачуваних мінливих ринках. Також необхідно постійно переглядати плани щодо присутності у конкретних галузевих і географічних зонах. Самі підприємства також змінюються відповідно до можливостей, що відкриваються перед ними, адаптуючи розмір і структуру своїх ресурсів до цілей, які вони вважають виправданими у цих умовах.

На світовому ринку залучення інвестицій з'являється новий імператив – вимога до компаній врахувати ESG-фактори. Україна також долучається до глобального тренду впровадження ESG-стандартів, хоча цей процес тут тільки набирає обертів.

Саме тому ESG-фактори важливі для підприємств, оскільки вони підвищують інвестиційну привабливість, знижують ризики та покращують репутацію. Компанії, які дотримуються ESG-стандартів, демонструють довгострокову стійкість, ефективніше залучають капітал і зберігають конкурентні переваги на ринку, що загалом позитивно впливає на ринкову вартість компанії.

Але що це насправді означає? Що визначає успіх компаній, які дотримуються ESG-стандартів? Це питання, на які ще немає відповіді у науковій літературі на основі досліджень організацій на різних етапах їх розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка вчених займалися дослідженням ESG-факторів, зокрема їх впливу на фінансові показники компанії, інвестиційну привабливість та сталий розвиток, а також, як дотримання цих стандартів сприяє зниженню ризиків і покращенню корпоративної репутації. Дослідження Хілла, Агілери, Фіфки, Екклза та Серафейма ґрунтовно висвітлюють питання ESG-факторів та проблеми, пов'язані з впровадженням ESG-систем [1, 2, 3, 4]. Келл, Боффо та Паталано детально розглядали основні концепції та практики ESG-інвестування, а також методи кількісного та якісного аналізу цих факторів [5]. В українській науковій сфері підхід до кластеризації акцій за ESG-рейтингами досліджується у роботах Камінського та Негрея, які пропонують практичні методи кількісного оцінювання впливу цих факторів [6].

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Невирішеними питаннями ESG-факторів залишаються кілька важливих аспектів. По-перше, це непрозорість стандартів оцінки, які ще не стали універсальними та загальноприйнятими. Компанії часто використовують різні методики для оцінки своїх екологічних, соціальних та управлінських показників, що ускладнює порівняння результатів між різними організаціями. По-друге, залишаються високі репутаційні ризики, пов'язані з можливими скандалами у сфері ESG. Навіть компанії, які заявляють про відповідність ESG-стандартам, можуть опинитися у центрі уваги через недотримання обіцянок або недостатню прозорість.

Метою статті. Визначити вплив ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських) на вартість компанії, проаналізувати їх значення для прийняття управлінських рішень,

залучення інвестицій, формування репутації бізнесу, стійкості компаній на ринку та їх здатності витримувати кризи, включаючи репутаційні ризики, пов'язані зі скандалами.

Основний матеріал. ESG-фактори – це сукупність критеріїв, що використовуються для оцінки компаній за їхньою екологічною, соціальною та управлінською відповідальністю. Ці аспекти охоплюють різні напрямки діяльності компанії, допомагаючи інвесторам оцінити її стійкість, етичні стандарти та потенціал для довгострокового розвитку. ESG-фактори компанії стають все більш важливою частиною інвестиційного процесу. Для інвесторів ключовою мотивацією в практиці розгляду екологічних, соціальних та управлінських проблем (ESG) як частини фінансового аналізу є отримання більш повного розуміння компаній, у які вони інвестують.

ESG складається з трьох показників: екологічного, соціального та корпоративного управління. Кожний показник так само складається з різноманітних складових. Як приклад, у табл. 1 наведено характеристику складових ESG-факторів за кожним показником. Екологічний показник вимірює зусилля фірми щодо збереження природи, шляхом адаптації до змін в кліматі та скорочення викидів вуглецю, управління відходами, що утворюються під час виробничого процесу, ефективного використання енергії та води, звернення уваги на знищення лісів та біорізноманіття. Соціальний показник характеризується увагою компанії до людей та відносин з ними. До соціального показника належать: задоволення клієнтів, забезпечення захисту даних та конфіденційності, гендерна рівність, залучення працівників, відносини з громадськістю, права людини та трудові стандарти. До фактору управління належать основні стандарти управління компанією. Цей показник охоплює склад та структуру ради ревізійної комісії, уникнення хабарництва та корупції, виконавчу політику компенсації та лобіювання, політичні внески та схеми.

Таблиця 1

Характеристика складових ESG-факторів

№	Показник	Сутність	Основна проблематика
1.	Екологічний (E)	Збереження світу природи	Зміна клімату та викиди вуглецю
			Забруднення повітря і води
			Біорізноманіття
			Вирубка лісів
			Енергоефективність
			Поводження з відходами
			Дефіцит води
2.	Соціальний (S)	Увага та відносини з людьми	Задоволеність клієнтів
			Захист даних і конфіденційність
			Гендерна рівність
			Залучення співробітників
			Громадські відносини
			Права людини
			Умови праці
3.	Управлінський (G)	Стандарти управління компанії	Структура ревізійної комісії
			Хабарництво та корупція
			Компенсація керівникам
			Лобіювання
			Політичні внески
			Схеми викривачів
			Винагорода керівників

Джерело: розроблено авторами на основі [7]

Цей опис показників відображає основні теми, охоплені кожним із аспектів. Однак для проведення досліджень кожен критерій має бути представлений у формі кількісного індикатора. Звернемо увагу на те, що не існує єдиної методології для оцінки рівня відповідності критеріям. Проте існує багато аналітичних компаній та агентств, які публікують свої дослідження щодо дотримання ESG-критеріїв. Деякі з них зосереджуються на оцінці конкретних аспектів сталості.

Найвищою оцінкою є загальний ESG-рейтинг компанії. Компанії оцінюються за шкалою від AAA до CCC, де AAA означає найвищий рівень управління ESG-ризиками, а CCC – найнижчий, або від (0 до 10). Такі рейтинги допомагають інвесторам оцінити, наскільки компанії підготовлені до майбутніх викликів і можливостей у сфері ESG.

Ці оцінки не є абсолютними показниками ефективності компаній, оскільки вони залежать від багатьох факторів, включаючи специфіку галузі, економічні умови та регіональні особливості. Вони розроблені для того, щоб забезпечити можливість порівняння з іншими компаніями, які працюють у тій самій галузі. Основна мета таких оцінок полягає в тому, щоб допомогти інвесторам, аналітикам та іншим зацікавленим сторонам зрозуміти, як компанія виглядає на фоні своїх конкурентів. Наведемо у табл. 2, рейтингову шкалу від AAA до CCC (від 0 до 10).

Таблиця 2

Підсумкова рейтингова оцінка ESG-факторів від AAA до CCC

№	Оцінка	Висновок	Фінальний показник
1.	AAA	Лідери	8.571 - 10.0
2.	AA	Лідери	7.143 – 8.571
3.	A	Середній показник	5.714 – 7.143
4.	BBB	Середній показник	4.286 – 5.714
5.	BB	Середній показник	2.857 – 4.286
6.	B	Аутсайтери	1.429 – 2.857
7.	CCC	Аутсайтери	0.0 – 1.429

Джерело: розроблено авторами на основі [8]

Перейдемо до аналізу нематеріальних аспектів ESG, а саме як репутація впливає на ринкову вартість компанії. Для прикладу візьмемо дві компанії, які причетні до медіа-продуктів, а саме Disney та Netflix.

Netflix – це популярна стрімінгова платформа, яка пропонує великий вибір фільмів, серіалів і документальних фільмів. Вона відома своїми оригінальними шоу, такими як «Дивні дива» та «Картковий будинок». Netflix доступний у багатьох країнах і надає користувачам можливість дивитися контент без реклами за підпискою [9].

Disney – це медіа-гігант, відомий своїми класичними анімаційними фільмами, такими як «Король Лев» та «Попелюшка», а також франшизами, як Marvel і Star Wars. Платформа Disney+ пропонує доступ до великої бібліотеки контенту від Disney, Pixar, Marvel, Star Wars та National Geographic, орієнтуючись на сімейну аудиторію [10].

Netflix та Disney є провідними медіакомпаніями, але обидві зазнавали скандалів, пов'язаних з контентом і корпоративною політикою. Обидві компанії також неодноразово стикалися з викликами у політичній та соціальній сферах, адже їхні рішення та контент часто викликають гострі дискусії серед різних груп глядачів і критиків. Щоб краще зрозуміти вплив цих факторів, проведемо аналіз ESG-скандалів компаній та як вони відобразились на річних показниках ринкової вартості компаній.

До «соціальних скандалів» компанії Disney за період 2020-2024 років належать такі події:

- 2024 рік – компанія Disney потрапила у расистський скандал. Старший віце-президент компанії Майкл Джордано під час розмови, записаної на приховану камеру, визнав, що компанія приймає людей на певні посади, враховуючи їхню расу та стать [11].

- 2023 рік – проти компанії подано колективний позов, у якому стверджується, що Disney платить 9000 жінкам менше, ніж їх колегам-чоловікам на подібних посадах [12].

- 2020 рік – у березні 2020 року Disney збирається випустити пригодницьку драму «Мулан» – ремейк однойменного мультфільму 1998 року. Але протестувальники у Гонконгу закликають бойкотувати фільм через антидемократичні заяви актриси Лю Іфей, яка зіграла в «Мулан» головну роль [13].

Серед «управлінських скандалів» компанії Disney – скандал між Disney та Скарлет Йохансон у 2021 році, який порушував умови договору та розміри винагороди [14].

До «соціальних скандалів» компанії Netflix за період 2020-2024 років належать такі події:

– 2024 рік – Американського актора серіалу Netflix знайшли мертвим у в'язниці [15].

– 2023 рік – Співзасновник Netflix йде з посади гендиректора, який керував компанією 25 років [16].

– 2021 рік – популярна стрімінгова платформа Netflix потрапила у гучний скандал через новий фільм «Красуні», в якому актриси-підлітки виконують відверті танці. Через це багато передплатників закликають глядачів влаштувати бойкот сервісу. Через це кількість передплатників сервісу зменшилась у 5 разів, порівнюючи з вереснем 2020 року [17].

До «управлінських скандалів» компанії Netflix можна віднести погану ситуацію 2024 року, коли компанії Facebook і Netflix опинилися у центрі звинувачень, пов'язаних із махінаціями та неналежним використанням особистих повідомлень користувачів. Зокрема, обидві компанії були звинувачені в тому, що вони несанкціоновано збирали та обробляли приватну інформацію своїх користувачів для власної вигоди, що суперечить принципам конфіденційності та захисту даних. Ця подія викликала значний суспільний резонанс, особливо серед активістів і організацій, які борються за права на конфіденційність у цифрову епоху. Внаслідок скандалу акції Netflix і Facebook різко впали, оскільки інвестори побоювалися, що це може призвести до юридичних наслідків, великих штрафів або додаткових регуляторних обмежень. Крім того, це суттєво вдарило по репутації обох компаній, що спричинило відтік частини користувачів та негативний вплив на довіру до їхніх послуг у майбутньому. [18].

Внаслідок аналізу двох компаній було виявлено два фактори складових ESG-аналізу, а саме фактори «соціальних скандалів» та «управлінських скандалів». Управлінські скандали безпосередньо впливають на довіру інвесторів, оскільки породжують занепокоєння щодо якості корпоративного управління. Суспільні скандали можуть спричинити негативні суспільні настрої та суттєво вплинути на споживчу лояльність та відносини з працівниками, що загалом призведе до зміни показників ринкової вартості компанії. Це може знизити довіру інвесторів і партнерів, ускладнити залучення нових клієнтів, а також збільшити витрати на репутаційний менеджмент та юридичні послуги. Компанії доведеться інвестувати значні ресурси у відновлення своєї репутації, що може позначитися на її довгостроковій конкурентоспроможності та позиціях на ринку.

У табл. 3 наведемо результати ринкової вартості компаній Netflix та Disney за 2020-2024 роки.

Таблиця 3

Результати ринкової капіталізації компаній Disney та Netflix за 2020-2024 роки

Найменування компанії	Рік	Ринкова капіталізація \$, Б	Зміна %
Disney	2020	328,02	27,35
	2021	281,53	-14,17
	2022	158,43	-43,73
	2023	165,25	4,31
	2024	168,60	2,03
Netflix	2020	238,89	68,25
	2021	267,46	11,96
	2022	131,22	-50,94
	2023	213,09	62,39
	2024	302,72	42,06

Джерело: розроблено авторами на основі [19, 20]

Провівши аналіз результатів ринкової капіталізації компаній Disney та Netflix, а саме впливу скандальних ситуацій на загальний показник, можна констатувати суттєве зниження вартості акцій обох компаній після виникнення криз. У випадку з Disney, це було пов'язано зі скандалами щодо змісту їхньої продукції та взаємодії з творчими колективами, що спри-

чинило втрату частини лояльної аудиторії та негативну реакцію інвесторів. У Netflix схожі тенденції спостерігалися після скандалів, пов'язаних із конфіденційністю даних і суперечливим контентом, що також призвело до падіння їх ринкової вартості.

В обох випадках скандали значно вплинули на фінансову стабільність компаній і вимагали суттєвих витрат на відновлення іміджу.

Висновки. Узагальнюючи теоретичні засади впливу ESG-факторів на вартість компаній, можна зробити висновок, що екологічні, соціальні та управлінські аспекти відіграють дедалі важливішу роль у формуванні довгострокової стійкості бізнесу. Компанії, які активно впроваджують ESG-принципи, знижують свої ризики, покращують репутацію, підвищують ефективність управління та залучають більше інвестицій. Отже, інтеграція ESG-факторів сприяє підвищенню вартості компанії, водночас забезпечуючи стійке зростання і конкурентні переваги на ринку.

Прикладом цього є компанія Disney, яка постійно працює над підвищенням екологічної стійкості, зокрема шляхом зменшення викидів і використання відновлюваних ресурсів. Крім того, компанія наголошує на соціальній відповідальності через створення різноманітного контенту та дотримання високих етичних стандартів. Однак скандали, пов'язані зі звинуваченнями у недостатній різноманітності або суперечливих політичних позиціях, можуть негативно вплинути на лояльність споживачів та викликати падіння вартості акцій. Така ситуація сталася, коли Disney зазнав критики за відповідь на соціальні питання у 2022 році, що вплинуло на довіру інвесторів та викликало зниження ринкових показників.

Netflix також активно впроваджує ESG-принципи, зокрема у сфері інклюзивності та соціальної справедливості. Однак скандали, пов'язані з суперечливим контентом, як це сталося у випадку з фільмом «Маленькі красуні», негативно відобразилися на репутації компанії. Це викликало відтік підписників та зниження вартості акцій, що доводить, наскільки важливим є баланс між соціально відповідальним контентом і суспільними очікуваннями.

Отже, навіть якщо компанії успішно інтегрують ESG-фактори (екологічні, соціальні та управлінські) у свою діяльність, то це не гарантує повного захисту від негативних наслідків скандалів. У випадку виникнення великих репутаційних криз або скандалів, пов'язаних, наприклад, із корпоративним управлінням або етичними питаннями, такі події можуть суттєво підірвати фінансові показники компанії. Навіть найкращі стратегії щодо сталого розвитку можуть бути недостатніми для того, щоб забезпечити компанію від втрат довіри з боку інвесторів, якщо організація потрапляє у ситуації, які компрометують її імідж.

Список літератури

1. Aguilera R. V., Rupp D. E., Williams C. A., Ganapathi J. Putting the S back in corporate social responsibility: A multilevel theory of social change in organizations. *Academy of management review*. 2007. №32(3). P. 836-863.
2. Hills J. Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: a balanced review of theoretical backgrounds and practical implications. Routledge. 2019. 370 p.
3. Fifka M. The Development and State of Research on Social and Environmental Reporting in Global Comparison. *Journal für Betriebswirtschaft*. 2012. №62. P. 45-84. DOI: 10.1007/s11301-012-0083-8
4. Eccles R. G., Ioannou I., Serafeim G. The impact of corporate sustainability on organizational processes and performance. *Management Science*. 2014. №60(11). P. 2835-2857.
5. Kell G. The Remarkable Rise of ESG. *Forbes*. 2018. URL: <https://www.forbes.com/sites/georgkell/2018/07/11/the-remarkable-rise-of-esg/?sh=52b8fccd1695> (дата звернення 24.09.2024).
6. Kaminskyi A., Nehrey M. ESG-Score effect in risk assessment of direct and portfolio investment: evidence from CEE markets. *The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University*. 2022. №15. P. 38-44. DOI: 10.26565/2310-9513-2022-15-04
7. Колот А. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія*. 2013. № 4. С. 5–27.
8. ESG ratings methodology. Powering better investment decisions - MSCI. URL: <https://www.msci.com/esg-and-climate-methodologies> (дата звернення 24.09.2024).
9. Netflix, Inc. (2019). Netflix Annual Report 2019. URL: <https://ir.netflix.net/financials/annual-reports-and-proxies/default.aspx> дата звернення 24.09.2024).
10. The Walt Disney Company. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Walt_Disney_Company (дата звернення: 20.09.2024).

11. Антикор. Компанія Дісней потрапила у великий расистський скандал. URL:<https://antikor.com.ua/articles/709139> (дата звернення: 23.09.2024).
12. Кореспондент. Компанія Дісней потрапила в гучний скандал. URL:<https://korrespondent.net/lifestyle/4647137-kompanyia-Disney-popala-v-hromkyi-skandal> (дата звернення: 23.09.2024).
13. Скандал навколо «Мулан» створив для Дісней багато проблем. Дзеркало тижня. URL:<https://zn.ua/ukr/CULTURE/skandal-navkolo-mulan-stvoriv-dlja-disney-bahato-problem.html> (дата звернення: 23.09.2024).
14. BBC. Скарлетт Йоганссон судиться з Disney через «Чорну вдову». URL:<https://www.bbc.com/ukrainian/news-58024404> (дата звернення: 23.09.2024).
15. Уніан. Зірку серіалу Netflix знайшли мертвим у тюремній камері. URL:<https://www.unian.ua/lite/stars/zirka-serialu-netflix-dzhon-istsayd-makallister-pomer-u-v-yaznici-12658353.html> (дата звернення: 24.09.2024).
16. Співзасновник Netflix йде з посади гендиректора – керував компанією 25 років. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/01/20/696165/> (дата звернення: 24.09.2024).
17. Netflix заgrimів у резонансний скандал: кіномани вимагають видалити новий фільм. Дніпро 24. URL:https://24tv.ua/dnipro/netflix-zagrimiv-rezonansniy-skandal-kinomani-ostanni-povini_n1414634 (дата звернення: 24.09.2024).
18. Обмін заради наживи: Facebook та Netflix звинуватили у махінаціях з особистими повідомленнями. Фокус. URL:<https://focus.ua/uk/digital/637718-obmin-zaradi-nazhivi-facebook-i-netflix-zvinuvatili-v-mahinaciyah-z-osobistimi-povidomlenniyami> (дата звернення: 24.09.2024).
19. Ринкова капіталізація Walt Disney. URL:<https://companiesmarketcap.com/walt-disney/marketcap/> (дата звернення: 25.09.2024).
20. Ринкова капіталізація Netflix. URL: <https://companiesmarketcap.com/netflix/marketcap/> (дата звернення: 25.09.2024).

References

1. Aguilera, R. V., Rupp, D. E., Williams, C. A., Ganapathi J. (2007). Putting the S back in corporate socialresponsibility: A multilevel theory of social change in organizations. *Academy of management review*, 32(3), 836-863.
2. Hills, J. (2009). *Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: a balanced review of theoretical backgrounds and practical implications*. Routledge.
3. Fifka, M. (2012). The Development and State of Research on Social and Environmental Reporting in GlobalComparison. *Journal für Betriebswirtschaft*, 62, 45-84. DOI: 10.1007/s11301-012-0083-8
4. Eccles, R. G., Ioannou, I., Serafeim, G. (2014). The impact of corporate sustainability on organizational processes and performance. *Management Science*, 60(11), 2835-2857.
5. Kell, G. (2018). The Remarkable Rise of ESG. *Forbes*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/georgkell/2018/07/11/the-remarkable-rise-ofesg/?sh=52b8fcd1695> (accessed 24 September 2024).
6. Kaminskyi, A., Nehrey, M. (2022). ESG-Score effect in risk assessment of direct and portfolio investment: evidence from CEE markets. *The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University*, 15, 38-44. DOI: 10.26565/2310-9513-2022-15-04
7. Kolot A. (2013). Corporate social responsibility: evolution and development of theoretical views. *Ekonomichna teoriya*, 4, 5–27. [In Ukrainian].
8. ESG ratings methodology. Powering better investment decisions - MSCI. Retrieved from <https://www.msci.com/esg-and-climate-methodologies> (accessed 24 September 2024).
9. Netflix, Inc. (2019). *Netflix Annual Report 2019*. Retrieved from <https://ir.netflix.net/financials/annual-reports-and-proxies/default.aspx> (accessed 24 September 2024)
10. The Walt Disney Company. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/The_Walt_Disney_Company (accessed 20 September 2024)
11. Antykor. The Disney company got into a big racist scandal. Retrieved from <https://antikor.com.ua/articles/709139> (accessed 23 September 2024) [In Ukrainian].
12. Korespondent. The Disney company got into a loud scandal. Retrieved from <https://korrespondent.net/lifestyle/4647137-kompanyia-Disney-popala-v-hromkyi-skandal> (accessed 23 September 2024). [In Ukrainian].

13. The scandal surrounding «Mulan» created many problems for Disney. Dzerkalo tyzhnia. Retrieved from <https://zn.ua/ukr/CULTURE/skandal-navkolo-mulan-stvoriv-dlja-disney-bahato-problem.html> (accessed 23 September 2024). [In Ukrainian].
14. BBC. Scarlett Johansson Sues Disney Over «Black Widow». Retrieved from <https://www.bbc.com/ukrainian/news-58024404> (accessed 23 September 2024). [In Ukrainian].
15. Unian. The star of the Netflix series was found dead in a prison cell. Retrieved from <https://www.unian.ua/lite/stars/zirka-serialu-netflix-dzhon-istsayd-makallister-pomer-u-v-yaznici-12658353.html> (accessed 24 September 2024). [In Ukrainian].
16. The co-founder of Netflix is stepping down from the position of CEO – he led the company for 25 years. Ekonomichna pravda. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/news/2023/01/20/696165/> (accessed 24 September 2024). [In Ukrainian].
17. Netflix has become involved in a high-profile scandal: moviegoers are demanding the removal of a new film. Dnipro 24. Retrieved from https://24tv.ua/dnipro/netflix-zagrimiv-rezonansniy-skandal-kinomani-ostanni-novini_n1414634 (accessed 24 September 2024). [In Ukrainian].
18. Sharing for profit: Facebook and Netflix accused of scams with private messages. Focus. Retrieved from: <https://focus.ua/uk/digital/637718-obmin-zaradi-nazhivi-facebook-i-netflix-zvinuvatili-v-mahinaciyah-z-osobistimi-povidomlenniyami> (accessed 24 September 2024). [In Ukrainian].
19. Walt Disney market capitalization. Retrieved from <https://companiesmarketcap.com/walt-disney/marketcap/> (accessed 25 September 2024). [In Ukrainian].
20. Netflix market capitalization. Retrieved from <https://companiesmarketcap.com/netflix/marketcap/> (accessed 25 September 2024). [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.09.2024

Прийнята до публікації 24.09.2024